

Però els successors de Ceausescu es barallaren durant els primers anys de la transició, circumstància que va impedir implantar veritables reformes econòmiques. Tot i que es privatitzaren els comerços i les petites empreses, la reestructuració de les grans empreses industrials no avançà a causa de la manca de voluntat política i de les violentes protestes dels miners els anys 1990 i 1991. Romania ja era un dels països més endarrerits de la regió quan inicià la transició amb l'afusellament de Ceausescu el desembre de 1989. Els enfrontaments polítics que protagonitzaren els partits democràtics i la manca de reformes estructurals i d'inversió estrangera han col·locat el país en una situació encara més delicada. La derrota del Partit Socialdemòcrata (antic Partit Comunista) a mans d'una coalició de centre-dreta amb vocació reformista

el 1996 despertà esperances que foren novament defraudades per les lluites internes al si de la coalició governamental.

Descartada en principi la unió amb els veïns de Moldàvia (ètnicament i lingüística molt properament emparentats amb els romanesos), la principal complicació en les relacions internacionals de Romania són les friccions amb Hongria. Malgrat que Bucarest s'ha compromès en un tractat a respectar els drets de la minoria magiar a la regió romanesa de Transilvània, els nacionalistes més radicals d'ambdós bàndols dificulten la convivència.

Romania començà les negociacions d'adhesió l'octubre de 1999 amb molt poques esperances de poder quedar inclosa en la primera onada d'ampliació de la UE. Els successius informes d'avaluació de la Comissió han constatat que l'economia romanesa està lluny de poder afrontar les pressions competitives del mercat únic de la UE. Tant l'important sector agrícola com l'industrial —miner, metal·lúrgic, automobilístic, petroquímic— estan molt endarrerits i mancats d'inversió.

L'exclusió de Romania de la llista de països que s'integraran a la UE el 2004 no ha sorprès ningú. L'objectiu que té ara Bucarest se centra a arrancar de Brussel·les un compromís perquè el 2007 sigui la data definitiva d'entrada de Romania a la UE, però la Comissió i països com Alemanya volen veure primer més progrés econòmic.

La invitació a entrar en l'OTAN formalitzada en la cimera del novembre passat a Praga ha estat un premi de consolació temporal per a Romania, que s'havia afanyat a participar en diverses operacions militars occidentals i que fins i tot va signar un acord bilateral amb EUA, en relació al Tribunal Penal Internacional, a esquena de la UE. □

Ankara i Brussel·les negociaran el calendari de l'adhesió turca el 2005. Això obligarà la UE a definir una identitat europea oberta a l'Est.

Turquia, un pas més cap a Brussel·les

La cimera de Copenhagen no ha permès al Govern del Partit de la Justícia i del Desenvolupament (AKP) d'obtenir la seva segona victòria en dos mesos. Seguint la proposta francoalemana, els Quinze han deixat pel desembre del 2004 el moment de fixar un calendari definitiu per negociar l'adhesió de Turquia a la UE. Tanmateix, si el Consell Europeu considera que els progressos de Turquia en relació als "criteris de Copenhagen" (economia de mercat, estat de dret, drets humans) són suficients, la Unió Europea obrirà "sense demora les negociacions d'adhesió amb aquest país".

Turquia demanava una data definitiva per començar les negociacions l'any vinent, durant la presidència grega o italiana, governs considerats favorables a l'adhesió turca. El Govern d'Ankara temia, de fet, que els representants xipriotes grecs o els nous membres de la UE poguessin bloquejar el procés de negociació amb Turquia durant els propers anys. Tanmateix, l'afegit d'aquesta clàusula d'última hora a les conclusions de la cimera permet al Govern del primer ministre turc,

part de la producció nacional a l'exportació, va Ceausescu i de la seva esposa.

Istanbul forma part del petit territori turc (un 5%) que geogràficament pertany a Europa. La resta del país (el 95%) forma part de la península d'Anatòlia i, per tant, del continent asiàtic. Aquesta circumstància geogràfica, però, ha estat utilitzada per donar arguments a les posicions que consideren que Turquia no hauria de formar part de la UE.

Abdul-lah Gül, de salvar la cara davant de l'opinió pública turca i tornar a Ankara amb la certitud que l'adhesió del seu país a la UE és gairebé irreversible.

Acostumats a una classe política turca occidentalitzada, però en realitat poc disposada a avançar cap a l'adhesió, els membres de la UE han quedat sorpresos per l'ofensiva proeuropea de l'AKP. Davant d'una situació inesperada, els Quinze han preferit donar-se una mica més de temps. La prudència europea s'explica per diversos motius. En primer lloc, els resultats de les eleccions legislatives turques han donat la victòria a l'AKP, de tendència islamista moderada. Malgrat les repetides declaracions proeuropees del seu líder, Recep Tayyip Erdogan, els dirigents europeus prefereixen esperar i veure l'evolució d'un partit creat el 2001 però que arrossega el pes de l'herència de la vella guàrdia islamista.

En el mateix sentit, els governs més crítics amb la política turca en matèria de drets humans també volen jutjar la candidatura de Turquia a partir de l'aplicació concreta de les reformes votades a corre-cuita pel Parlament d'Ankara dies abans de la cimera de Copenhaguen. Brussel·les ha reconegut l'avanç positiu que suposen les mesures

votades per lluitar contra la tortura o el reconeixement de la diversitat lingüística a Turquia. Tanmateix, segons les mateixes associacions de drets humans turques, caldrà esperar un cert temps per veure com es reflecteixen les reformes legals en la pràctica de l'aparell de l'estat. En tercer lloc, els Quinze també volen veure quina serà l'actitud del Govern d'Ankara en el terreny de la política internacional en qüestions delicades com el procés de reunificació de l'illa de Xipre.

La "bomba" VGE. Finalment, i més enllà de la data exacta de l'inici de les negociacions entre la UE i Turquia, la candidatura turca ha suscitat un intens debat sobre el procés d'ampliació de la UE i la identitat europea. Un debat polític que divideix els europeus i que ara tot just acaba de començar. Si fa uns anys, l'antic canceller alemany, Helmut Kohl, ja va provocar fortes reaccions afirmant que la UE era un "club cristià", aquest cop ha estat el president de la Convenció sobre el futur d'Europa, Valéry Giscard d'Estaing, qui ha relançat la qüestió sobre les fronteres de la Unió. En una entrevista concedida a un cercle reduït de periodistes, Giscard d'Estaing afirmava que "Turquia és un país proper a Europa, un país

important, que disposa d'una veritable elit, però no és un país europeu". L'argument geogràfic servia per justificar la seva visió, ja que "tot i que la capital de Turquia forma part d'Europa, el 95% del país es troba fora d'ella". En la mateixa entrevista, el president de la Convenció lamentava la pobresa del debat sobre l'ampliació de la UE més enllà del "continent europeu". Sense esmentar explícitament la Gran Bretanya, Giscard d'Estaing assenyalava que els partidaris més entusiastes de la candidatura turca són els "adversaris de la Unió Europea".

Només alguns dies més tard, Joan Pau II entrava en el debat i recomanava als Quinze de no oblidar en la redacció de la futura constitució la referència a "l'herència religiosa" d'Europa, una fórmula que de seguida ha estat interpretada com un atac a la candidatura turca. D'altra banda, alguns dirigents del Partit Democristià europeu, amb el suport del Partit Popular europeu, semblen decidits a lluitar per la introducció en el preàmbul de la Constitució d'una referència més precisa a la importància dels valors cristians en el procés de construcció d'Europa. Des de l'esquerra, també han sorgit veus demanant que s'aclareixi la identitat i el territori europeu abans de permetre l'entrada

de Turquia a la UE. Així, en un article publicat al diari Le Monde, l'exministre d'Afers Estrangers francès, Hubert Védrine, demanava una reflexió ràpida sobre els límits d'Europa per mirar d'evitar que la UE esdevingui només un club de països democràtics sense un projecte comú. Per Védrine, l'alternativa a la integració de països com Turquia, Rússia o Israel a les estructures de la UE seria l'oferta d'una "associació estratègica, política i econòmica".

Enmig d'aquest clima més aviat contrari a l'adhesió turca, els Quinze han preferit aparcar la candidatura turca fins a finals del 2004, i així esperar que el debat sobre Turquia no interfereixi en els processos de ratificació d'adhesió dels deu països cridats a entrar a la UE l'1 de maig del mateix any.

Les trucades de Bush. Els defensors de la candidatura turca són tan heterogenis com els detractors. Per als

primers, els arguments geogràfics i espirituals no són vàlids, car els criteris de construcció de l'Europa dels Quinze són sobretot polítics. Si els criteris fossin només geogràfics caldria permetre l'entrada de Rússia i Ucraïna. D'altra banda, resultaria difícil explicar per què Suïssa i Noruega n'han quedat fora, tot i ser països "europeus". A més, la UE ja no podria tancar les portes a Turquia, país que demana l'adhesió des del 1963. El mateix responsable de política estrangera de la UE, Javier Solana, ha defensat públicament la candidatura turca "confirmada per unanimitat pels Quinze" a Hèlsinki ara fa tres anys.

Al costat d'aquests arguments, figuren els interessos d'alguns estats que veuen en l'entrada de Turquia una possibilitat d'igualir el projecte d'un govern europeu fort. Entre aquests últims es troben Espanya, Itàlia, Gran Bretanya i els Estats

Units. A més, segons certs sectors europeus, la importància geoestratègica i econòmica de Turquia no pot ser menystinguda. El president nord-americà, George W. Bush, ha parlat personalment per telefon amb diversos dirigents europeus durant la cimera de Copenhaguen per mirar de convèncer-los de satisfer les demandes turques. El fet que Washington hagi demanat a Ankara el permís per acollir 90.000 soldats i utilitzar sis bases aèries d'aquest país durant un possible atac a l'Iraq no és evidentment aliè a les pressions nord-americanes.

Tot i el relatiu fracàs del "lobby pro Ankara", alguns representants dels cercles econòmics i polítics turcs reconeixen en privat que la decisió presa a Dinamarca pels Quinze és un gran avenç en relació al clima de desconfiança existent entre la UE i Turquia abans que els islamistes moderats arribessin al poder. □

Per als defensors de la candidatura turca, els arguments geogràfics i espirituals dels detractors no són vàlids, car els criteris de construcció de l'Europa dels Quinze són sobretot polítics

CADA DIA, A LES 13.40

viuRe Catalunya

Els nostres paisatges, la nostra gent

➤ La setmana que ve: **dilluns 6 Prats de Rei** • **dimarts 7 St Feliu de Pallerols**
dimecres 8 Arsèguel • **dijous 9 Amposta** • **divendres 10 Tordera**

